

Sprawozdanie

komisyi dla spraw gospodarstwa krajowego o czynnościach Departamentu II. Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1886. do 30. Czerwca 1887.

Wysoki Sejmie!

Czyniąc zadość poleceniu Wysokiego Sejmu, przekazującemu komisyi kultury krajowej uchwałą z dnia 19. Listopada 1887. Sprawozdanie Departamentu II. o swych czynnościach do bliższego rozpoznania, przedstawia tak komisya następujące sprawozdanie.

Departament II. załatwia przeważnie sprawy dotyczące się gospodarstwa krajowego.

Do jego czynności należą:

1. Ułożenie budżetu i nadzór nad buchhalteryą.
2. Skarbowość i wszelkie operacye finansowe, mianowicie agendy odnoszące się do pożyczek krajowych i wynikające ze stósunku Wydziału do Banku krajowego.
3. Kierowanie rozwojem przemysłu krajowego we wszystkich jego gałęziach przy pomocy ustanowionej ku temu komisyi krajowej.
4. Sprawy dotyczące się produkeyi górniczej.
5. Sprawy kultury krajowej o ile takowe pozostają w związku z gospodarstwem w ściślejszem tego słowa znaczeniu — mianowicie zaś: nadzór nad krajowymi szkołami rolniczemi, nad szkołą gospodarstwa lasowego i gorzelnictwa — oraz wszelkie agendy wynikające ze stósunku Władz autonomicznych z Towarzystwami gospodarskimi wszelkiego ustroju.
6. Wszelkie prace melioracyjne — mianowicie: regulacye rzek — organizacye spółek wodnych — przedsiębiorstwa melioracyjne krajowe — wreszcie subweneyonowanie mniejszych melioracyj i nadzór nad ich wykonaniem.
7. Statystyka krajowa.

Z powyższego poglądu zechce Wysoki Sejm powziąć wyobrażenie nie tylko o ważności zadań temuż Departamentowi przydzielonych, ale zarazem o znacznych rozmiarach wykonywanych przez niego prac. Ten wzgląd powodował też zdaje się ustanowioną na poprzedniej sesyi sejmowej komisję lustracyjną do wystąpienia z wnioskiem poddania pod rozwałę Marszałkowi kraju, czyby nie należało niektóre działy tegoż Departamentu przydzielić innym mniej obciążonym Departamentom Wydziału krajowego.

Ponieważ wniosek ten nie przyszedł natenczas pod obradę Wysokiego Sejmu. przeto wi-
działa się na teraz do lustracyi powołana komisya kultury krajowej spowodowaną zbadać, o ile by powyższe żądanie ponowić wypadało — przyszła atoli do przekonania o niewłaściwości tej propozycyi, raz ze względu na to, iż rozdzielenie spraw, z natury swej do jednej całości należących i jednolitego kierunku wymagających, szkodliwie tylko na ich tok wpłynąćby musiało — powtóre i dla tego, że wątpić nie można, aby Wydział krajowy, w razie uznanej konieczności, zamiast użycia bezskutecznego środka translokacyi, nie wystąpił przed Wysokim Sejmem z propozycyą pomnożenia sił roboczych, tym jednym i najwłaściwszym środkiem zapobieżenia złemu.

Z terażniejszego sprawozdania Wydziału krajowego dowiadujemy się atoli, iż tylko biuro melioracyjne przyjęciem dwóch technicznów dyetaryuszów zasilone zostało. — Tem ci większą więc przyznać należy zasługę naczelnikowi rzeczowego biura oraz wszystkim współpraco-

wnikom, którym się za ich gorliwą i niezmordowaną pracę uznanie Wysokiego Sejmu należy, co też komisya kultury krajowej w niniejszem swem sprawozdaniu z przyjemnością wyraża.

Komisya kultury krajowej przekonała się po szczegółowym przeglądzie czynności w sprawozdaniu Departamentu II. wykazanych, iż przeważna część poleceń Wysokiego Sejmu częściowo w drodze przedstawionych specjalnych sprawozdań, mianowicie co do czynności w zakresie przemysłu i górnictwa, co do założenia publicznych składów, częściowo zaś w drodze administracyjnej prawidłowo i w myśl intencji Wysokiego Sejmu załatwiona została — nie może jednak pominąć tej uwagi, iż natrafiła na polecenia, których ostateczne załatwienia z powodów od Wydziału krajowego niezależnych w zawieszeniu pozostają.

Sprawy tego rodzaju są następujące:

1. Wyjednanie konstytucyjnego zezwolenia na używanie obligów pożyczki, zaciągniętej w kwocie 700.000 zł. celem ułatwienia spółkom wodnym pokrycia datków konkurencyjnych, do lokowania kapitałów fundacyjnych, pupilarnych i t. p.

2. Wydanie przez c. k. Rząd rozporządzenia wykonawczego do nowej ustawy rybackiej.

3. Wezwanie uchwalone przez Wysoki Sejm do c. k. Rządu, aby wziął w opiekę upadającą w Galicyi produkeyę tytoniu.

4. Uchwała w sprawie ustaw o komasacyi gruntów, o dzieleniu gruntów wspólnych i oczyszczeniu lasów od gruntów cudzych.

5. Zmiana ustawy cłowej.

6. Zaprowadzenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologicznej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

7. Petycyę o pobór surowicy z salin państwowych.

8. Udzielenie gminie miasta Krakowa subwencyi dla Szkoły artystycznego przemysłu.

9. Petycyę Kazimierza Rojowskiego o subwencyę na założenie szkółek haftu wiejskiego.

10. Petycyę Wydziału powiatowego w Grybowie o subwencyę na utworzenie szkoły kołodziejsko bednarskiej.

11. Zalesienie wydumisk i nieużytków w Narolu (powiat cieszanowski).

12. Urządzenie stawków demonstracyjnych dla nauki rybołostwa w Dublanach.

Komisya kultury krajowej poczuwała się do obowiązku szczegółowego wykazania niezależnych uchwał Wysokiego Sejmu, uznając nie tylko ich ważność, ale zarazem potrzebę utrzymywania tychże w ciągłej ewidencyi, bez której, jak to doświadczenie okazuje, nie jedna z tych spraw w niepamięć pójśćby mogło.

W przeświadczeniu iż przypomnienia powyższe dostatecznym będą dla Wydziału krajowego powodem do zdania Wysokiemu Sejmowi przy najbliższej sposobności sprawy o wyniku dalszych względem tych uchwał pertraktacyi,

Komisya kultury krajowej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie komisji dla spraw gospodarstwa krajowego o czynnościach Departamentu IIgo Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1886. do 30. Czerwca 1887. przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów dnia 12. Września 1888.

Za przewodniczącego:

Stanisław Polanowski.

Sprawozdawca:

P. Gross.